Kapadokya Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü

Dil ve Konuşma Terapisi Anabilim Dalı

HIZLI İSİMLENDİRME BECERİLERİ İLE SESLETİM BOZUKLUĞU ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ: 5-8 YAŞ ARALIĞI ÖRNEĞİ

Sıla Cansu ÇALIŞKAN ŞEN

Yüksek Lisans Tezi

Nevşehir, 2024

HIZLI İSİMLENDİRME BECERİLERİ İLE SESLETİM BOZUKLUĞU ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ: 5-8 YAŞ ARALIĞI ÖRNEĞİ

Sıla Cansu ÇALIŞKAN ŞEN

Kapadokya Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü

Dil ve Konuşma Terapisi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Nevşehir, 2024

TEŞEKKÜR

Hayatıma dokunan tüm öğretmenlerime,

Çalışmanın katılımcılarına ve danışanlarıma,

Tez jürimde olmayı kabul ettiği için Dr. Öğr. Üyesi Şadiye BACIK TIRANK'a ve Dr. Öğr. Üyesi Gamze YEŞİLLİ PUZELLA'ya,

Tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ferhat KORKMAZ'a;

Lisans eğitimimde hayatıma giren, ve tez sürecimde de yanımda olduklarına şükürler ettiğim canım arkadaşlarım Beyza KİBAR, Tuba KAYA ve Merve ARSLAN AYDIN'a;

Yüksek lisans eğitimimde tanıştığım, pozitif enerjisiyle desteğini tüm tez sürecimde hissettiren sevgili arkadaşım, kader ortağım Şeyma GÜN GÜLCE'ye

Bütün kalbiyle her zaman yanımda olan ilk ve en yakın arkadaşım, çocukluğum Şeyma GÖKLER BAĞRIAÇIK'a;

Her zaman olduğu gibi tez sürecimde de beni destekleyen canım babam Muhammer ÇALIŞKAN'a ve canım annem Nesrin ÇALIŞKAN'a;

Çocukluğumdan beri her açıdan örnek aldığım, beni destekleyen ve cesaretlendiren bir tanecik ablam Teslime Sultan KÜTÜK'e; kendisinin eşi, manevi ağabeyim Gökay KÜTÜK'e; tez sürecimde beni ne kadar çok motive ettiğinden habersiz yüzümü güldüren biricik oğulları, benim canımın içi, yeğenim Metin Hasan'a;

Ve son olarak her zaman olduğu gibi tezimi yazarken de maddi ve manevi olarak yanımda olan, beni güçlendiren sevgili eşim, yol arkadaşım Ramazan ŞEN'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

ÇALIŞKAN ŞEN, Sıla Cansu. *Hızlı İsimlendirme Becerileri ile Sesletim Bozukluğu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: 5-8 yaş aralığı örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir, 2024.

Konuşma sesi bozuklukları, kişinin konuşma seslerini doğru bir şekilde üretme veya kullanma yeteneğini etkileyen durumları ifade eder. Bu durum, çocukluk döneminden yetişkinliğe kadar her yaşta görülebilir ve bazen sosyal, duygusal veya akademik zorluklara neden olabilir. Öte yandan hızlı isimlendirme becerisi ile okuma arasında güçlü ve pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Konuşma sesi bozukluğu olan çocuklar aynı zamanda fonolojik farkındalık ve okuma becerileri açısından da risk grubundadır. Hızlı isimlendirme becerisi ise okuryazarlık ve dil becerileri ile yakından ilişkilidir.

Bu çalışma 5-8 yaş arasındaki çocuklarda konuşma sesi bozukluklarının alt başlığı olan sesletim bozukluğu ve hızlı isimlendirme becerileri arasındaki ilişkileri incelemektedir. Çalışmaya 5-8 yaş arasında sesletim (artikülasyon) bozukluğu olan ve olmayan 44 erkek, 33 kız çocuk katılmıştır. Katılımcılardan 40'ı sesletim bozukluğu olan, 37'si sesletim bozukluğu olmayan çocuklardır.

Sesletim bozukluğunun varlığı ve standart puanları Türkçe Sesletim ve Sesbilgisi Testi'nin Sesletim Alt Testi ile belirlenmiştir. Hızlı isimlendirme becerileri Hızlı İsimlendirme Testi ile belirlenmiştir. Sesletim bozukluğunun ve hızlı isimlendirme becerisinin sosyoekonomik düzey, cinsiyet, anne baba eğitim durumu ve sınıf düzeyi ile olan ilişkisine bakılmıştır.

Araştırma verilerinin test edilmesinde Pearson Korelasyon Testi, Bağımsız Örneklemler T Testi ve Tek Yönlü ANOVA Testleri veya bunların non-parametrik hali olan Spearman Brown Korelasyon Testi, Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis Testleri kullanılmıştır. Verileri IBM SPSS 23.0 istatistik programında analiz edilmiştir.

Sonuç olarak, nesne, renk ve harf isimlendirme becerileri ile sesletim bozukluğu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Nesne, rakam ve harf isimlendirme becerileri ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Nesne isimlendirme becerisi ile sosyoekonomik düzey arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sesletim bozukluğu ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sesletim bozukluğu ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hem sesletim bozukluğu olan hem de sesletim bozukluğu olmayan çocuklarla ve aynı zamanda hem okul öncesi hem okul çağı dönemini kapsayan bir çalışma olduğundan bu çalışmanın ulusal alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler

Sesletim bozukluğu, hızlı isimlendirme becerileri, sosyoekonomik düzey , cinsiyet

ABSTRACT

CALISKAN SEN, SILA CANSU. *Examining the Relationships between Rapid Naming Skills and Articulation Disorder:: A Sample from the Age Range of 5-8*, Master's Thesis, Nevşehir, 2024.

Speech sound disorders affect an individual's ability to accurately produce or use speech sounds, potentially leading to social, emotional, or academic challenges. Conversely, rapid naming skills show a strong positive correlation with reading ability. Children with speech sound disorders are also at risk for difficulties in phonological awareness and reading. Rapid naming ability is closely tied to literacy and language skills.

This research explores the relationship between speech sound disorders, specifically articulation disorders, and rapid naming skills in children aged 5-8. The study involved 44 boys and 33 girls, both with and without articulation disorders, within this age range. Among them, 40 had articulation disorders, while 37 did not.

Articulation disorders were assessed using the Articulation Subtest of the Turkish Articulation and Phonology Test, while rapid naming skills were evaluated with the Rapid Naming Test. The study analyzed the correlation between articulation disorders, rapid naming skills, socioeconomic status, gender, parental education level, and grade level.

Data analysis employed various statistical methods including Pearson Correlation Test, Independent Samples T Test, One-Way ANOVA Tests, or their non-parametric equivalents. The IBM SPSS 23.0 statistical program was utilized for data analysis.

Results indicated significant relationships between object, color, and letter naming abilities and articulation disorders. Similarly, object, number, and letter naming skills showed significant correlations with grade level. Additionally, object naming ability demonstrated a significant association with socioeconomic status. Furthermore, significant relationships were observed between articulation disorder and grade level, as well as between articulation disorder and gender.

Given its inclusion of children with and without articulation disorders across preschool and school-age periods, this study is anticipated to contribute significantly to the national literature.

Keywords

Articulation disorders , rapid naming abilities , socioechonomic status , gender

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY……i

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI…….....ii

ETİK BEYAN……..…….…….iii

TEŞEKKÜR .....…….….....iv

ÖZET…….v

ABSTRACT…….....vii

İÇİNDEKİLER…….ix

KISALTMALAR DİZİNİ …….....……xi

TABLOLAR DİZİNİ …….....……...……xii

ŞEKİLLER DİZİNİ …….....……xiii

GİRİŞ…….…...1

1.BÖLÜM: GENEL BİLGİLER……..…..4

1.1. KONUŞMA SESİ BOZUKLUKLARI ……..……4

1.1.1. Konuşma Sesi Bozuklukları Tanımı……...…….....4

1.1.2. Konuşma Sesi Bozuklukları Nedenleri……..…….……..5

1.1.3. Konuşma Sesi Bozuklukları Yaygınlık…….....6

1.2. HIZLI İSİMLENDİRME BECERİLERİ…….……..……7

2. BÖLÜM: GEREÇ VE YÖNTEM…….……..8

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ VE ÖRNEKLEM ……....8

2.2. ARAŞTIRMANIN GRUBU…….……9

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI……...10

2.4.1. Demografik Bilgi Formu……..…….10

2.4.2. Türkçe Sesletim ve Sesbilgisi Testi……..…….10

2.4.3. Hızlı İsimlendirme Testi……..…..11

2.4. VERİLERİN TOPLANMASI……..…..12

2.5. KULLANILAN İSTATİSTİKLER VE VERİLERİN ANALİZLERE HAZIRLANMASI……..13

3. BÖLÜM: BULGULAR……..…….……14

4. BÖLÜM: TARTIŞMA.…….……..24

SONUÇ ……..……..…….28

KAYNAKÇA……30

EK 1. ORİJİNALLİK RAPORU…….…….…….....36

EK 2. ETİK KURUL/KOMİSYON İZNİ …….……37

EK 3. EBEVEYN BİLGİLENDİRME VE ONAM FORMU…….…….....38

EK 4. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU…….....39

EK 5. SESLETİM TARAMA ALT TESTİ (SET)…….40

EK 6. HIZLI İSİMLENDİRME TESTİ (HİT) UYGULAYICI SERTİFİKASI…44

EK 7. HIZLI İSİMLENDİRME TESTİ (HİT) KULLANIM İZNİ……..…...45

KISALTMALAR DİZİNİ

KSB: Konuşma Sesi Bozukluğu

SST: Sesletim Sesbilgisi Testi

SET: Sesletim Tarama Alt Testi

HİT: Hızlı İsimlendirme Testi

DKT: Dil ve Konuşma Terapisti

SED: Sosyoekonomik Düzey

ASHA: American Speech-Language-Hearing Association

Sn: saniye

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırmanın Katılımcı Grubuna Dair Demografik Özellikler…….....8

Tablo 2. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimleyici İstatistikler……14

Tablo 3. Demografik Değişkenlere Göre SET Standart Puan Değişkenine Dair Ortalamaların İncelenmesi……...15

Tablo 4. Demografik Değişkenlere Göre Nesne İsimlendirme Süresine Dair Ortalamaların İncelenmesi……...…17

Tablo 5. Demografik Değişkenlere Göre Renk İsimlendirme Süresi Değişkenine Dair Ortalamaların İncelenmesi…….……...…18

Tablo 6. Demografik Değişkenlere Göre Rakam İsimlendirme Süresi Değişkenine Dair Ortalamaların İncelenmesi…….……..19

Tablo 7. Demografik Değişkenlere Göre Harf İsimlendirme Süresi Değişkenine Dair Ortalamaların İncelenmesi……..…….20

Tablo 8. Araştırma Değişkenleri Arasındaki İkili İlişkilerin İncelenmesi…….…..21

Tablo 9. Sosyoekonomik Düzeye Göre Demografik Değişkenlerin İncelenmesi……...……...23

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Konuşma sesi bozuklukları sınıflandırması (ASHA)…….……5

GİRİŞ

Çocuklar konuşmayı öğrenirken bazı sesleri yanlış söyleyebilirler. Çoğu çocuk 4 yaşına kadar neredeyse tüm konuşma seslerini doğru bir şekilde söyleyebilir (ASHA, 2023). Bir çocuğun beklenen yaşlarda sesleri doğru söyleyememesi 'konuşma sesi bozukluğu' olarak adlandırılır (Lewis vd.,2015). Konuşma sesi bozukluğu olan çocuklar, fonolojik farkındalık becerilerinde de güçlükler yaşayabilecekleri için okumada da zorlanabilmektedirler (Bird, J., Bishop, D. V., & Freeman, N. H., 1995 ; Nathan, L., Stackhouse, J., Goulandris, N., & Snowling, M. J., 2004). Okul öncesi dönemde çocukların hızlı isimlendirme becerilerinin okul çağındaki okuma becerilerini öngördüğü bilinmektedir (Georgiou, G. K., Parrila, R., Cui, Y. & Papadopoulos, T. C., 2013; Wolf, M., & Bally, H., & Morris, R., 1986). Okul öncesi dönemde konuşma sesi bozukluğu olan çocuklarla yapılan bir çalışmada, bu çocuklar nesne ve renk isimlendirme testinde daha düşük performans sergilemişlerdir (Raitano, N. A., Pennington, B. F., Tunick, R. A., Boada, R., & Shriberg, L. D., 2004).

Hızlı isimlendirme becerisi, bellekteki fonolojik bilgiye ulaşabilme hızının bir göstergesi olup, okuryazarlık ve dil becerilerinde oldukça etkilidir (Araujo, S., Reis, A., Petersson, K. M. & Faísca, L., 2015). Okuma güçlüğü yaşayan çocuklarda fonolojik farkındalık ve hızlı isimlendirme güçlükleri görülebilmektedir (Wolf, M., & Bowers, P., 2000). Hızlı isimlendirme, fonolojik bilgiye ulaşabilmenin yanı sıra; bellek, algı, dikkat, anlama ve sesletim süreçlerini de içermektedir (Wolf, M., & Bowers, P., 2000). Hızlı isimlendirme becerisi; fonolojik farkındalık ve fonolojik bellek becerileri ile beraber fonolojik işlemleme becerilerinden biridir (Wagner & Torgesen, 1987). Bu becerilerin okuma performansı üzerindeki yordayıcı rolünün altı çizilmektedir (Erim ve Kılıç, 2022).

Hızlı isimlendirme; nesne, renk, harf ve rakam isimlendirme olmak üzere dört alt test ile değerlendirilmektedir (Ergül ve Demir, 2016). Hızlı isimlendirmenin sesletim süreçlerini de içerdiğini göz önünde bulundurduğumuzda sesletim bozukluğu ile hızlı isimlendirme arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ulusal

alanyazında bu ilişkiyi de içeren bir çalışma Kurtaran (2021), tarafından yapılmış olup bunun dışında bir çalışma bulunmamaktadır.

Ulusal alanyazında bu konuda kontrol grubunun da bulunduğu bir çalışma yapılmadığından ve hem okul öncesi hem de okul çağı dönemini kapsayan bir çalışma bulunmadığından bu çalışmanın ulusal alanyazına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda bu çalışmada sesletim bozukluğu ile hızlı isimlendirme becerileri arasındaki ilişkinin anlaşılması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada 5-8 yaş aralığındaki çocuklara SST (Sesletim Sesbilgisi Testi)'nin Sesletim Tarama Alt Testi (SET) ve HİT (Hızlı İsimlendirme Testi) uygulanmıştır. 5-8 yaş aralığının seçilme nedeni SET'in 2-8 yaş aralığına; HİT'in ise 60-125 ay aralığına uygulanıyor olmasıdır.

Bu araştırmada sesletim bozukluğu ve hızlı isimlendirme becerileri ile ilişkili faktörlerin açığa çıkarılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda 5-8 yaş aralığında bulunan çocukların hızlı isimlendirme becerileri ile sesletim bozukluğu arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Ek olarak, sosyoekonomik düzey, cinsiyet, yaş aralığı/sınıf düzeyi, ebeveyn eğitim durumu gibi demografik faktörlere göre araştırma değişkenlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

1. Hızlı isimlendirme becerileri ile sesletim bozukluğu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Hızlı isimlendirme becerileri sosyoekonomik düzeye göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
3. Hızlı isimlendirme becerileri ebeveyn eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
4. Hızlı isimlendirme becerileri cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
5. Hızlı isimlendirme becerileri sınıf düzeyine/yaş aralığına göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

6. Sesletim bozukluğu puanları sosyoekonomik düzeye göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
7. Sesletim bozukluğu puanları ebeveyn eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
8. Sesletim bozukluğu puanları cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
9. Sesletim bozukluğu puanları sınıf düzeyine/yaş aralığına göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

1. BÖLÜM

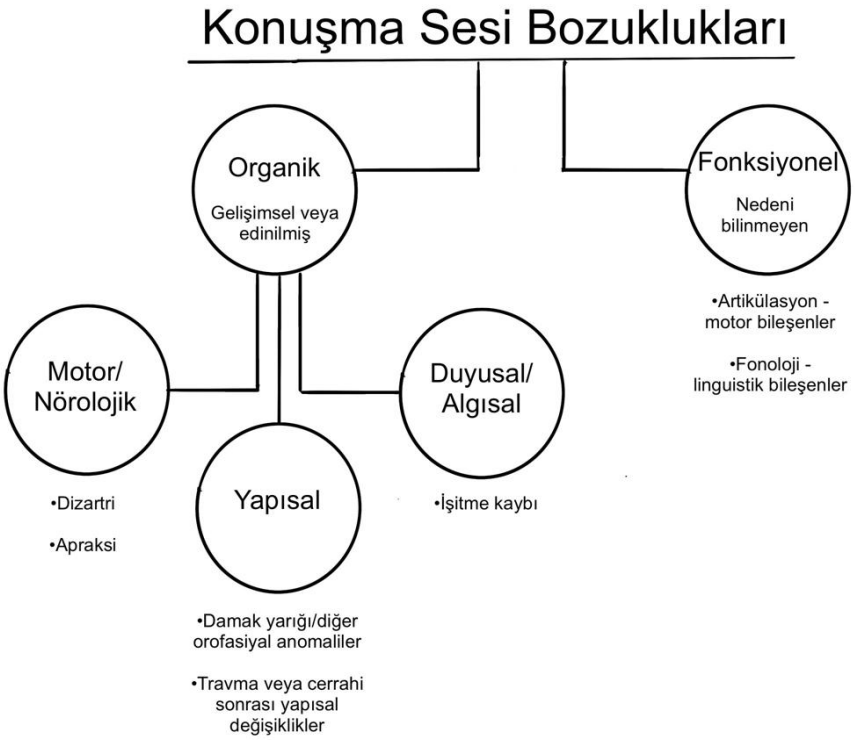
GENEL BİLGİLER

1.1. KONUŞMA SESİ BOZUKLUKLARI

1.1.1. Konuşma Sesi Bozuklukları Tanımı

Konuşma sesi bozuklukları (KSB), bireyin yaşından beklenen konuşma seslerini üretme sürecindeki gecikme ve hatalarla karakterize edilen bir bozukluktur (Lewis vd., 2015). Hafif artikülasyon (sesletim) sorunlarından başlayarak konuşma sesi üretiminde birden fazla hataya ve anlaşılırlığın azalmasına neden olan daha ciddi fonolojik bozukluklara kadar geniş bir yelpazede ortaya çıkan bir durumdur (Shriberg, 2003). KSB tanısı alan çocukların, fonemlerin nasıl temsil ve organize edildiğini anlamakta bilişsel ve nörolojik sebeplere bağlı olarak zorlandıkları varsayıldığında; bu çocuklar gelişimsel olarak edinmeleri beklenen konuşma seslerini kazanmakta ve üretmekte zorluk yaşarlar (Fey, 1992). KSB, genellikle sesleri oluşturma ve bir araya getirme konusunda zorluklarla karakterizedir, genellikle bir sesi başka bir sesle değiştirme, bir sesi atma veya bir sesi bozma şeklinde ortaya çıkar (Locke, 1983). KSB'ye sahip çocuklar genellikle fonem ediniminde gecikme yaşar ve KSB olmayan tipik gelişim gösteren yaşıtlarına göre daha düşük anlaşılırlık düzeylerine sahiptir.

ASHA (Amerikan Dil-Konuşma-İşitme Birliği) konuşma sesi bozukluklarını organik ve fonksiyonel olmak üzere ikiye ayırır. Aşağıdaki şekilde açıklandığı gibi; organik konuşma sesi bozuklukları, temelde bir motor/nörolojik, yapısal veya duyusal/algısal neden kaynaklıdır. Fonksiyonel konuşma sesi bozuklukları ise idiyopatiktir yani bilinen bir nedeni yoktur.

Şekil 1. Konuşma sesi bozuklukları sınıflandırması (ASHA)

Dodd (2005); fonksiyonel konuşma sesi bozukluklarını sesletim (artikülasyon) bozukluğu, fonolojik gecikme, tutarlı fonolojik bozukluk, tutarsız fonolojik bozukluk, ve çocukluk çağı konuşma apraksisi şeklinde sınıflandırır.

Bu çalışma, sesletim bozukluğu olan ve olmayan çocuklar ile yapılmıştır.

1.1.2. Konuşma Sesi Bozuklukları Nedenleri

Çocuklardaki konuşma sesi bozuklukları (KSB), yaşa uygun konuşma seslerinin gecikmiş edinimi ile karakterizedir, bu durum çocukların konuşmalarının anlaşılırlığını azaltır. KSB'ler özellikle konuşma sesi üretiminde bozuklukları içerir ve konuşma akıcısızlıklarını kapsamaz. İdiyopatik KSB'ler,

damak yarığı veya dudak yarığı, işitme kaybı veya kraniofasiyal veya diş anomalileri gibi bilinen faktörlerle ilişkilendirilmez. Bunun yerine, KSB'lerin fonemlerin dil sistemi içinde nasıl temsil edildiği ve düzenlendiği konusundaki merkezi bilişsel ve nörolojik eksiklikten kaynaklandığına inanılmaktadır (Fey, 1992; Grunwell, 1987).

Bu çalışmada idiyopatik KSB'si olan çocuklar dahil edilmiştir.

Fonksiyonel konuşma sesi bozukluklarının nedenleri bilinmese de ASHA bazı risk faktörlerinden bahseder. Bu risk unsurları şunlardır (ASHA):

- *Aile Öyküsü:* Aile üyelerinde (ebeveynler veya kardeşler) dil ve konuşma problemleri bulunan çocukların konuşma bozukluğu yaşama ihtimali daha yüksektir.(Campbell ve ark., 2003; Shriberg ve Kwiatkowski, 1994).
- *Kronik Efüzyonlu Orta Kulak İltihabı:* genelde işitme kaybı ile ilişkilendirilen sürekli seröz orta kulak iltihabının konuşma gelişimini olumsuz etkilediği birçok çalışmada geçmektedir (Fox ve ark., 2002; Silva, Chalmers ve Stewart, 1986).
- *Cinsiyet:* Erkeklerde konuşma sesi bozukluklarının insidansı kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur (Everhart, 1960; Morley, 1952; Shriberg ve ark., 1999).
- *Doğum Öncesi ve Doğum Anı Problemleri:* Hamilelik boyunca stres veya enfeksiyonlar, doğum sırasında komplikasyonlar, erken doğum ve düşük doğum ağırlığı gibi durumlar konuşma sesi bozuklukları ile ilişkili bulunmuştur (Byers Brown, Bendersky ve Chapman, 1986; Fox, Dodd ve Howard, 2002).

1.1.3. Konuşma Sesi Bozuklukları Yaygınlık

Çocukluk döneminde en sık görülen dil ve konuşma bozukluğu olan KSB, okul öncesi dönem çocuklarında %10-15, okul çağındaki çocuklarda ise %6 oranında rastlanmaktadır (McLeod ve Harrison, 2009).

KSB'nin erkek çocuklarda kız çocuklara göre daha sık görüldüğü bilinmektedir, aynı zamanda seslerin edinim süreci, cinsiyete göre değişebilir. (Keating ve ark., 2001; Ege, 2010).

1.2. HIZLI İSİMLENDİRME BECERİLERİ

Bellekteki sesbilgisel bilgiye ulaşılabilme hızını ölçen hızlı isimlendirme, dil ve okuryazarlık becerilerinin gelişiminde önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir (Araujo, vd., 2015). Bu beceri; sayılar, harfler, renkler ve nesneler gibi tanıdık sembollerin tekrarlayıcı ve sıralı olarak sunulduğu bir görevle değerlendirilmektedir.

Hızlı isimlendirme, görsel olarak sunulan uyarıcıların sesbilgisine veya isim bilgisine ne kadar hızlı erişilebildiğini ölçen bir gösterge sağlar (Georgiou vd., 2013). Bu değerlendirme işlemi, dikkatin ilgili uyarana yönlendirilmesini, uyarana ilişkin ses bilgisinin bellekten geri çağrılmasını ve sesletimde bulunulmasını içermektedir (Klein, 2002).

Hızlı isimlendirmenin dil gelişimi ve okuma başarısı üzerinde önemli bir etkisi olduğunu destekleyen birçok çalışma bulunmaktadır (Clarke, P., Hulme, C. & Snowling, M., 2005; Wagner vd., 1997). Hızlı isimlendirmede zorluk yaşayan çocukların dil ve erken okuma becerilerinde, yaşıtlarına kıyasla performans eksikliği gösterdikleri belirtilmektedir (Clarke vd., 2005). Okul öncesi dönemde çocukların hızlı isimlendirmedeki performansı, okul yıllarındaki okuma başarıları için en güçlü tahmincilerden biridir (Badian, 1994). Literatürde, hızlı isimlendirme becerilerinin öğrenme güçlüğü yaşayan çocukları etkili bir şekilde tanımlayabildiği belirtilmiştir (Bishop ve League, 2006).

2. BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ VE ÖRNEKLEM

Bu çalışma nicel araştırma yönteminde yer alan ilişkisel araştırma deseniyle yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemi amaçlı örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Amaçlı örneklemede araştırmacı çalışma konusuyla ilişkili hedef kitleye ulaşmaya ve ilgili grubu araştırmaya random olarak dahil etmeye çalışmaktadır (Karasar, 2005).

Tablo 1. Araştırmanın Katılımcı Grubuna Dair Demografik Özellikler

Değişken	**Grup**	**f**	**%**
Cinsiyet	Erkek	44	57,1
	Kız	33	42,9
Sınıf	Anaokulu	26	33,8
	1.sınıf	30	39,0
	2.sınıf	21	27,3
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	11	14,3
	Ortaokul	4	5,2
	Lise	25	32,5
	Önlisans	10	13,0
	Lisans	26	33,8
	Doktora	1	1,3
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	9	11,7
	Ortaokul	3	3,9
	Lise	19	24,7
	Önlisans	14	18,2
	Lisans	32	41,6

Sosyoekonomik Durum	Düşük	16	20,8
	Orta	24	31,2
	Yüksek	37	48,1

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılanların çoğu erkek katılımcılardır (%57). Katılımcıların %39unu 1.sınıf öğrencileri, %33,8ini anaokulu öğrencileri, %27,3'ünü 2. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Anne eğitim durumuna baktığımızda %14,3 ilkokul , %5,2 ortaokul ,%32,5 lise ,%13 önlisans , %33,8 lisans, %1,3 doktora mezunu iken; babaların eğitim durumu %11,7 ilkokul, %3,9 ortaokul, %24,7 lise, %18,2 önlisans, %41,6 lisans şeklindedir. Katılımcıların çoğunluğunu %48,1 oranı ile yüksek sosyoekonomik düzeye sahip aileler oluşturmaktadır.

2.2. ARAŞTIRMANIN GRUBU

Bu çalışmaya 40 sesletim bozukluğu olan katılımcı, 37 konuşma anlaşılırlığı açısından tipik gelişim gösteren katılımcı olmak üzere 2 farklı grup dahil edilmiştir. Ebeveyn beyanı ile ve araştırmacı tarafından sohbet esnasında alınan subjektif değerlendirme ile dil gelişimi tipik kabul edilen katılımcılar çalışmaya dahil edilmiştir.

→ Sesletim bozukluğu olan grubun dahil edilme kriterleri;

- katılımcılarının 5-8 yaş aralığında olması,
- anadilinin Türkçe olması,
- Sesletim Sesbilgisi Testi'nin alt testi olan Sesletim Tarama Alt Testi (SET) ile sesletim bozukluğuna sahip olduğunun doğrulanması;

→ Sesletim bozukluğu olmayan grubun katılımcılarının dahil edilme kriterleri;

- 5-8 yaş arasında olması,
- anadilinin Türkçe olması,
- Sesletim Sesbilgisi Testi'nin alt testi olan Sesletim Tarama Alt Testi (SET) ile sesletim bozukluğuna sahip olmadığının doğrulanması iken

→ çalışmanın dışlama kriterleri

- işitme probleminin olması,
- psikiyatrik, nörolojik bir problem olması,
- zihinsel gerilik,
- gelişim geriliği olması vb.

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

2.3.1. Demografik Bilgi Formu

Yaş, cinsiyet, genel sağlık bilgisi, anne-baba eğitim durumu, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi gibi bilgiler yer almaktadır. Katılımcıların ebeveynleri tarafından doldurulmuştur.

2.3.2. Türkçe Sesletim Sesbilgisi Testi (SST; Topbaş, 2006)

2-8 yaş aralığındaki çocuklarda konuşma sesi bozukluklarını değerlendirmek için geliştirilmiş norma dayalı bir testtir. Sesletim tarama alt testi, işitsel ayırt etme alt testi, sesbilgisel analiz alt testi olmak üzere 3 alt testi vardır. Bu çalışmada Sesletim Tarama Alt Testi (SET) kullanılmıştır. Test, sesletim (organik ve fonksiyonel artikülasyon) bozuklukları, gecikmiş sesbilgisel gelişim, tutarlı ve tutarsız sesbilgisel bozuklukları tarama, ayırıcı tanı, değerlendirme ve terapi amaçlı kullanılmak üzere oluşturulmuş bir ölçü aracıdır.

Sesletim Tarama Alt Testi (SET): Bu test, fonemlerin üretimlerini resim adlandırmaya dayalı yapılandırılmış koşullarda ölçer. Testte genellikle nesnelerin resimlerinden oluşan toplam 93 sözcük bulunmaktadır. Örneğin, /b/ sesini değerlendirmek için üç resim bulunur: ‘’bebek, araba, kibrit’’. Bu şekilde

fonemlerin hece başı-sözcük başı, hece başı-sözcük içi, hece sonu-sözcük içi ve hece sonu-sözcük sonu gibi farklı konumlarda üretimlerinin doğruluğunu ölçer.

2.3.3. Hızlı İsimlendirme Testi (HİT) (Ergül&Demir,2016)

Hızlı İsimlendirme Testi (HİT; Ergül ve Demir, 2016) normal gelişim gösteren ve anadili Türkçe olan anasınıfı ve ilkokul öğrencilerinin isimlendirme becerilerini değerlendiren norma dayalı bir testtir. 60-125 ay arasındaki çocukların hızlı isimlendirme becerilerini değerlendirir. Testte renk, nesne, harf ve rakam alt testleri yer almaktadır. Her bir alt testte maddeler karışık sırada sunulmaktadır. Alt testler beş satırdan oluşmaktadır, her satırda 10 madde olmak üzere toplam 50 madde bulunmaktadır. Her bir alt testte, çocukların o yaş grubunda genellikle iyi bildikleri düşünülen 5 madde yer almaktadır. Örneğin, "Nesne İsimlendirme" alt testinde saat, kedi ve top gibi beş sözcük resmi; "Renk İsimlendirme" alt testinde sarı, kırmızı, mavi gibi beş ana renk; "Harf İsimlendirme" alt testinde t, k, n gibi beş harf ve "Rakam İsimlendirme" alt testinde ise 1-9 arasındaki beş rakam bulunmaktadır. Bu maddeler, bir kâğıt üzerinde, her bir sırada 10 madde olacak şekilde 5 sıra tekrarlı ve karışık bir sırayla yerleştirilir. Çocuğun toplam isimlendirme süresi, her bir alt testteki ölçüm sonucudur. Uygulama sürecinde, çocukların test maddelerini iyi bilip bilmedikleri, bir deneme sayfası ile değerlendirilir. Testteki maddelerden oluşan 5 maddelik bu deneme sayfasında çocukların isimlendiremediği veya yanlış isimlendirdiği bir madde olduğunda, testin uygulamasına geçilmez. Testin uygulanması sırasında altıdan daha fazla sayıda isimlendirme hatası yapan çocuklarda, o alt testin ölçme sonuçları dikkate alınmaz (Denckla ve Rudel, 1974).

Çocukların kendilerine gösterilen nesneleri, renkleri, harfleri ve rakamları isimlendirme süreleri, bu maddelerin bellekteki sesbilgilerine ulaşabilme hızlarını değerlendirmeye olanak sağlar.

Harf ve rakamları çok iyi bilememe durumu göz önünde bulundurularak, anaokulu öğrencilerine harf ve rakam isimlendirme testleri uygulanmaz. Birinci sınıftan itibaren ise öğrencilere tüm alt testler uygulanabilmektedir. HİT, bireysel olarak uygulanan bir testtir ve uygulama süresi genellikle 8-10 dakikadır.

Testin geçerlik güvenirlik çalışması Ergül&Demir tarafından yapılmıştır.

Araştırmacı, bu testin uygulayıcısı olmak için test eğitimini tamamlamıştır ve uygulayıcı sertifikası almıştır.

Aynı zamanda bu araştırmada testi kullanabilmek için gerekli kullanım izinleri alınmıştır.

2.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Çalışma verileri Mersin ilinde bulunan farklı anaokulu ve ilkokulların anasınıfı, 1. sınıf ve 2. sınıf öğrencilerinden; özel bir danışmanlık merkezine sesletim bozukluğu şikayetiyle başvuran 5-8 yaş arası danışanlardan ve bu merkeze gönüllü olarak çalışmaya katılmak için aileleri tarafından başvurulan 5-8 yaş arası sesletim bozukluğu olmayan katılımcılardan toplanmıştır.

Katılımcıların anadili Türkçedir. Uygulama sessiz bir odada her çocuk ile bire bir olarak gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce katılımcılar ile kısa bir sohbet edilmiştir. Uygulama her bir çocuk ile ortalama 25-35 dakika sürmüştür. Katılımcılara Sesletim Sesbilgisi Testi'nin (SST) Sesletim Tarama Alt Testi (SET) ve Hızlı İsimlendirme Testi(HİT) uygulanmıştır.

2.5. KULLANILAN İSTATİSTİKLER VE VERİLERİN ANALİZLERE HAZIRLANMASI

Araştırma hipotezleri test edilmeden önce veri seti birtakım varsayım ve gereklilikler açısından incelenmiştir. Araştırma değişkenlerine dair kayıp değer, ters madde, uç değer ve normallik varsayımları incelenmiştir. Normallik varsayımlarının değerlendirilmesinde histogram grafiği ve çarpıklık/basıklık katsayısından yararlanılır iken uç değer incelemelerinde ise kutu-çizgi grafiği ve Z standart puanları incelenmiştir. Çarpıklık/basıklık katsayısının +2 ila -2 aralığında (George ve Mallery, 2010) normal dağılıma işaret eder iken Z standart skorlarının +3 ila -3 aralığının dışında olması uçdeğere işaret etmektedir.

Araştırma hipotezleri test edilirken parametrik mi yoksa non-parametrik testlerin mi veri setine daha uygun olacağı değişkenlerin normal dağılıp dağılmama durumlarına bağlı olarak karar verilmiştir. Buna göre SET (Sesletim Tarama Alt Testi) standart puanı ile HİT (Hızlı İsimlendirme Testi) nesne isimlendirme süresi (sn) değişkenine ait çarpıklık/basıklık katsayıları +2 ila -2 aralığında olduğundan parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Bununla birlikte, HİT renk isimlendirme süresi, HİT rakam isimlendirme süresi ve HİT harf isimlendirme süresi değişkenlerine ait çarpıklık/basıklık katsayıları +2 ila -2 aralığının dışında olmasından dolayı non-parametrik testlerin kullanılması uygun görülmüştür.

Araştırma verilerinin test edilmesinde Pearson Korelasyon Testi, Bağımsız Örneklemler T Testi ve Tek Yönlü ANOVA Testleri veya bunların non-parametrik hali olan Spearman Brown Korelasyon Testi, Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis Testleri kullanılmıştır. Verileri IBM SPSS istatistik programında analiz edilmiştir.

3. BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 2. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişken	n	Minimum değer	Maksimum değer	Ortalama	Standart sapma	Çarpıklık	Basıklık
SET Ham Puanı	77	0	52	13,06	15,036	1,15	,30
SET Standart Puanı	77	1	113	66,7	43,2	-1,44	,54
Nesne İsimlendirme süresi (sn)	77	34	112	60,22	17,819	,84	,16
Renk İsimlendirme süresi (sn)	69	42	150	71,06	22,041	1,52	2,43
Rakam İsimlendirme süresi (sn)	31	17	81	37,68	12,576	1,50	3,85
Harf İsimlendirme süresi (sn)	51	24	108	43,80	16,563	1,96	4,37
Yaş(Ay)	77	60	94	76,66	10,832	,11	-1,35

Tablo 2 incelendiğinde SET (Sesletim Tarama Alt Testi) ham puanlarına ilişkin ortalama değeri 13 iken standart sapma değeri ise 15'tir. Bununla birlikte, değişkene ait en düşük puan 0 iken en yüksek puan 52 olarak saptanmıştır.

SET standart puanlarına ilişkin ortalama değer 66,7 iken standart sapma değeri 43,2'dir. Değişkene ait en düşük puan 1 iken en yüksek puan 113'tür.

Nesne isimlendirme süresi ortalama değeri 60,22 sn iken standart sapma değeri 17,819'dur. Değişkene ait en düşük değer 34 sn iken, en yüksek değer 112 sn'dir.

Renk isimlendirme süresi ortalama değeri 71,06 sn iken standart sapma değeri 22,041'dir. Değişkene ait en düşük değer 42 sn iken, en yüksek değer 150 sn'dir.

Rakam isimlendirme süresi ortalama değeri 37,68 sn iken standart sapma değeri 12,576'dır. Değişkene ait en düşük değer 17 sn iken, en yüksek değer 81 sn'dir.

Harf isimlendirme süresi ortalama değeri 43,80 sn iken standart sapma değeri 16,563'dır. Değişkene ait en düşük değer 24 sn iken, en yüksek değer 108 sn'dir.

Katılımcıların yaşları ortalaması 76,66 ay, standart sapma değeri ise 10,832'dir. Buna göre en düşük yaş değeri 60 ay iken, en yüksek yaş değeri 94 ay'dır.

Rakam ve harf isimlendirme süreleri belirlenirken katılımcı sayısının daha az olmasının nedeni, bu alt testlerin anaokulu öğrencilerine rakam ve harfleri bilmeme durumlarından dolayı uygulanmamış olmasıdır. Renk isimlendirme testinde ise 6'dan fazla hata yaptıkları için verileri geçersiz sayılan çocuklar bulunmaktadır.

Tablo 3. Demografik Değişkenlere Göre SET Standart Puan Değişkenine Dair Ortalamaların İncelenmesi

Değişken	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	*t/F*	*p*
Cinsiyet	Kız	33	78.3	41.3	4.44[a]	0.039*
	Erkek	44	58.0	43.0		
SED	Düşük	16	58.8	49.7	0.41[b]	0.66
	Orta	24	65.1	42.5		
	Yüksek	37	71.1	41.3		
Baba E.D	İlkokul	9	51.9	49.2	.59[b]	0.67

	Ortaokul	3	43.0	52.2		
	Lise	19	71.7	42.3		
	Önlisans	14	59.6	46.0		
	Lisans	32	73.2	40.06		
Sınıf	Anaokulu	26	42.4	42.5	6.87^{b}	0.002*
	1.Sınıf	30	76.6	38.9		
	2. Sınıf	21	82.6	38.1		

Not. a = Bağımsız Örneklemler T Testi, b = Tek Yönlü Anova Testi, *$p < .05$.

Tablo 3 incelendiğinde sınıf düzeyine göre SET Standart Puan değişkeninin anlamlı olarak farklılaştığı saptanmıştır ($F = 6.87$, $p < .05$). Sınıf düzeyine göre SET standart puanlarının anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü ANOVA testi ile incelenmiş ve anlamlı bir farklılık elde edilmiştir ($F = 6.87$, $p < .05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için post hoc analizleri yapılmıştır, buna göre Tukey testi sonucuna göre anaokulu seviyesindeki çocukların, hem 1. hem de 2. sınıf düzeyine göre daha düşük SET puanlarına sahip olduğu görülmüştür. Bu da bize anaokulunda okuyan çocukların konuşma anlaşılırlığının birinci ve ikinci sınıfta okuyan çocuklara göre daha geride olduğunu düşündürür.

Bununla birlikte cinsiyete göre de SET standart puanları anlamlı olarak farklılaşmaktadır ($t = 4.44$, $p < .05$). Diğer bir deyişle kız katılımcıların erkeklere kıyasla SET standart puanları istatistiksel açıdan anlamlı olarak daha yüksektir. Yani kızların genel olarak aldığı puanlar erkeklere göre daha yüksekti, bu da bize kızların konuşma anlaşılırlığının erkeklere göre daha ileride olduğunu düşündürür.

Tablo 3 incelemeye devam edildiğinde SET standart puanlarının SED, ebeveyn eğitim durumu gibi değişkenlere göre p değeri 0.05'ten büyük olduğu için anlamlı olarak farklılaşmadığı elde edilmiştir.

Tablo 4. Demografik Değişkenlere Göre Nesne İsimlendirme Süresine Dair Ortalamaların İncelenmesi

Değişken	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	*t/F*	*p*
Cinsiyet	Erkek	44	61,14	17,670	.26[a]	.60
	Kız	33	59,00	18,217		
SED	Düşük	16	70,94	17,345	3.93 [b]	.024*
	Orta	24	57,42	19,493		
	Yüksek	37	57,41	15,419		
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	11	67,73	15,014	3,450 [b]	,008*
	Ortaokul	4	77,25	21,484		
	Lise	25	55,32	15,435		
	Önlisans	10	70,70	23,252		
	Lisans	26	54,38	14,411		
	Doktora	1	79,00	.		
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	9	66,56	13,893	5,859 [b]	,000*
	Ortaokul	3	92,00	8,185		
	Lise	19	52,32	10,312		
	Önlisans	14	68,36	21,788		
	Lisans	32	56,59	16,502		
Sınıf	Anaokulu	26	76,35	17,200	30.22 [b]	.000*
	1.Sınıf	30	54,97	12,010		
	2.Sınıf	21	47,76	9,230		

Not. a = Bağımsız Örneklemler T Testi, b = Tek Yönlü Anova Testi, *$p < .05$.

Tablo 4 incelendiğinde sınıf düzeyine (F = 30.22, p < .05), baba eğitim durumuna (F = 5.85, p < .05) anne eğitim durumuna göre(F = 30.45, p < .05), ve SED'e göre (F = 3.93, p < .05) nesne isimlendirme süresinin anlamlı olarak farklılaştığı saptanmıştır (F = 5.92, p < .05). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için ikili post hoc incelemeleri yapılmıştır. Buna göre anaokulu eğitim seviyesinde bulunanların, babası ortaokul mezunu olanların ve düşük SED'den gelen öğrencilerin diğer gruplara kıyasla nesne isimlendirme sürelerinin anlamlı olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 5. Demografik Değişkenlere Göre Renk İsimlendirme Süresi Değişkenine Dair Ortalamaların İncelenmesi

Değişken	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	*Z*	*p*
Cinsiyet	Erkek	39	70,90	17,995	.01[a]	.95
	Kız	30	71,27	26,735		
SED	Düşük	13	81,08	24,357	2.62[b]	.26
	Orta	21	67,71	17,650		
	Yüksek	35	69,34	23,037		
Anne E.D	İlkokul	9	71,56	17,798	6.70 [b]	.15
	Ortaokul	4	102,50	26,109		
	Lise	22	65,82	15,114		
	Önlisans	9	76,33	27,622		
	Lisans	25	68,56	22,902		
Baba E.D	İlkokul	8	72,13	18,130	5.44 [b]	.24
	Ortaokul	2	121,50	13,435		
	Lise	19	68,74	18,339		

	Önlisans	10	68,70	16,452		
	Lisans	30	69,67	24,034		
Sınıf	Anaokulu	20	90,75	28,744	4.29 [b]	.12
	1.Sınıf	29	65,24	13,147		
	2. Sınıf	20	59,80	8,037		

Not. a = Mann Whitney U Test, b = Kruskal Wallis Testi, *$p < .05$.

Tablo 5 incelendiğinde renk isimlendirme süresi değişkenine ait ortalamaların cinsiyet, SED, anne ve baba eğitim durumu ve sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir (p > .05).

Tablo 6. Demografik Değişkenlere Göre Rakam İsimlendirme Süresi Değişkenine Dair Ortalamaların İncelenmesi

Değişken	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	*Z*	*p*
Cinsiyet	Erkek	20	38,50	13,702	-.41[a]	.69
	Kız	11	36,18	10,675		
SED	Düşük	4	40,50	7,594	1.49[b]	.47
	Orta	11	36,27	16,638		
	Yüksek	16	37,94	10,798		
Anne E.D	İlkokul	2	41,50	12,021	6.00 [b]	.19
	Ortaokul	1	39,00	.		
	Lise	15	36,27	14,528		
	Önlisans	3	53,33	11,547		
	Lisans	10	34,20	7,162		
Baba E.D	İlkokul	2	37,50	6,364	2.52 [b]	.47

	Lise	12	37,17	7,420		
	Önlisans	5	47,60	22,810		
	Lisans	12	34,08	11,147		
Sınıf	1.Sınıf	11	43,18	9,174	-2.85 [a]	.003*
	2. Sınıf	20	34,65	13,351		

Not. a = Mann Whitney U Test, b = Kruskal Wallis Testi, *$p < .05$.

Tablo 6 incelendiğinde rakam isimlendirme süreleri sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır ($p < .05$). Buna göre birinci sınıf öğrencilerinin rakam isimlendirme süreleri ikinci sınıf öğrencilerine kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir. Bununla birlikte, cinsiyet, SED, Anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre rakam isimlendirme süreleri ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Tablo 7. Demografik Değişkenlere Göre Harf İsimlendirme Süresi Değişkenine Dair Ortalamaların İncelenmesi

Değişken	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	*Z*	*p*
Cinsiyet	Erkek	28	42,04	14,831	-1.06	.28
	Kız	23	45,96	18,566		
SED	Düşük	5	41,40	6,107	1.63	.44
	Orta	19	41,26	16,041		
	Yüksek	27	46,04	18,239		
Anne E.D	İlkokul	3	41,67	8,083	.23	.99
	Ortaokul	1	37,00	.		
	Lise	21	42,90	15,404		
	Önlisans	5	47,20	20,278		

	Lisans	21	44,52	18,774		
Baba E.D	İlkokul	2	36,00	4,243	2.24	.52
	Lise	16	42,00	13,570		
	Önlisans	9	52,56	21,605		
	Lisans	24	42,38	16,537		
Sınıf	Anaokulu	3	74,00	11,790	6.54	.01*
	1.Sınıf	27	45,59	16,463		
	2. Sınıf	21	37,19	11,514		

Not. a = Mann Whitney U Test, b = Kruskal Wallis Testi, *$p < .05$.

Tablo 7 incelendiğinde Harf isimlendirme süreleri sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır ($p < .05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için yapılan post-hoc ikili karşılaştırmalarında ikinci sınıf öğrencilerinin harf isimlendirme sürelerinin hem anaokulu hem de birinci sınıflara kıyasla anlamlı olarak daha düşük olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte, cinsiyet, SED, anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre harf isimlendirme süresi ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Tablo 8. Araştırma Değişkenleri Arasındaki İkili İlişkilerin İncelenmesi

Değişkenler	SET Standart Puan	Nesne İsimlendirme süresi(sn)	Renk İsimlendirme süresi(sn)	Rakam İsimlendirme süresi(sn)	Harf İsimlendirme süresi(sn)	Yaş (Ay)
SET Standart Puan	-	-	-	-	-	-
Nesne İsimlendirme süresi(sn)	-0.489***	-	-	-	-	

Renk İsimlendirme süresi(sn)	-0.258*	0.798***	-	-	-	-
Rakam İsimlendirme süresi(sn)	-0.171	0.706***	0.058	-	-	-
Harf İsimlendirme süresi(sn)	-0.430**	0.818***	0.677***	0.790***	-	-
Yaş (Ay)	0.384***	-0.614***	-0.481***	-0.242	-0.363**	-

Not. *p < .05 , ** p < .01 , *** p < .001

SET standart puan ve HİT nesne isimlendirme süresi arasındaki ilişki negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bulunmuştur(r = -.489, p < .001) (Pearson korelasyon analizi). Benzer şekilde, SET standart puan ve HİT harf isimlendirme süresi arasında da negatif yönde orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir(r = -.430, p = .002). Diğer taraftan, SET standart puan ve HİT renk isimlendirme süresi arasındaki ilişki daha düşük bir korelasyon göstermiş ve ancak sınırda anlamlı bulunmuştur (r = -.258, p = .032). SET standart puan ve HİT rakam isimlendirme süresi arasındaki ilişki ise anlamsızdır (r = -.171, p = .357).

HİT nesne isimlendirme süresi ve HİT renk isimlendirme süresi arasında güçlü bir pozitif korelasyon bulunmuştur (r = .798, p < .001). Bu durum, HİT nesne isimlendirme süresi ve HİT harf isimlendirme süresi arasında da benzer şekilde güçlü bir pozitif korelasyon olduğunu göstermektedir (r = .818, p < .001). HİT renk isimlendirme süresi ve HİT harf isimlendirme süresi arasındaki ilişki de güçlü ve pozitif yönlüdür (r = .677, p < .001).

Yaş değişkeni, SET standart puan değişkeni ile pozitif yönde ilişkilidir. Yaş değişkeni; nesne isimlendirme süresi, renk isimlendirme süresi ve harf isimlendirme süresi ile negatif yönde ilişkilidir; rakam isimlendirme süresi ile ilişkili değildir.

Tablo 9. Sosyoekonomik Düzeye Göre Demografik Değişkenlerin İncelenmesi

	Grup	SED				
		Alt	Orta	Üst	χ^2	*p*
Cinsiyet	Erkek	12	11	21	3.34	.18
	Kız	4	13	16		
Sınıf	Anaokulu	10	5	11	10.5	.03
	1.Sınıf	2	10	18		
	2.Sınıf	4	9	8		
Anne Ö.D.	İlkokul	10	1	0	68.5	.001*
	Ortaokul	3	0	1		
	Lise	3	15	7		
	Önlisans	0	4	6		
	Lisans	0	4	22		
	Doktora	0	0	1		
Baba Ö.D.	İlkokul	7	1	1	51.0	.001*
	Ortaokul	3	0	0		
	Lise	5	7	7		
	Önlisans	1	9	4		
	Lisans	0	7	25		
	Doktora	0	0	0		

Not. *$p < .05$

Tablo 9 incelendiğinde sosyoekonomik düzeye göre cinsiyet ve sınıf dağılımları farklılaşmaz iken ($p > .05$) anne ve baba eğitim durumları farklılaşmaktadır ($p < .05$). Daha açık bir deyişle alt sosyoekonomik düzeyde katılımcıların anne ve babalarının eğitim durumları çoğunlukla ilkokuldur.

4. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu çalışmada sesletim bozukluğu ve hızlı isimlendirme becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Kontrol grubunun da SET puanlarını ve hızlı isimlendirme becerilerini görebilmek adına konuşma sesi üretimi açısından tipik çocuklara da yer verilmiştir. Çalışmaya 40 sesletim bozukluğu olan, 37 sesletim bozukluğu olmayan çocuk katılmıştır. 40 konuşma gelişimi açısından tipik çocuk değerlendirmesi yapılmıştır ancak 3 çocuk dahil edilme kriterlerini sağlamadığından çalışmadan dışlanmıştır. Çocukların sesletim bozukluğuna sahip olup olmadığına SET puanına bakarak karar verilmiştir.

Çalışmanın araştırma sorularından biri hızlı isimlendirme becerileri ile sesletim bozukluğu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olup olmadığı ile ilgilidir. Bizim çalışmamızda görülmüştür ki SET standart puanları arttıkça nesne, renk ve harf isimlendirme süreleri azalmaktadır. Bu da bize sesletim bozukluğu ile nesne, renk ve harf isimlendirme becerisi arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Yani daha iyi anlaşılırlığa sahip olan çocukların hızlı isimlendirme becerilerinde de daha iyi performans gösterdikleri görülmüştür. SET standart puanı ile rakam isimlendirme becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ratiano ve diğerlerinin (2004) KSB olan okul öncesi dönem çocuklarıyla yaptığı çalışmada, bu çocukların nesne ve renk isimlendirme testinde daha düşük performans gösterdikleri bulunmuştur. Konuşma sesi bozukluğu (KSB) olan okul öncesi çocuklarda çok heceli sözcüklerle okuryazarlık arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada ise; hızlı isimlendirme becerileri de değerlendirilmiş ve bu çalışmanın sonuçlarına göre KSB olan çocukların hızlı isimlendirme becerilerinde de düşük performans gösterdiği bulunmuştur (Masso, S., Baker, E., McLeod, S., & Wang, C., 2017).

Sosyoekonomik özellikler, çocukların gelişimine farklı etkiler yapmaktadır. Genellikle düşük sosyoekonomik düzeyle ilişkilendirilen sosyoekonomik dezavantaj kavramı, ebeveynlerin gelir düzeyi, iş durumu ve/veya eğitim düzeyi gibi faktörlerin bir

kombinasyonu olarak tanımlanır (Buckingham, J., Beaman, R. ve Wheldall, K., 2014). Sosyoekonomik dezavantajlara bağlı olarak çocuklarda gözlemlenen gelişimsel zorluklar, eğitimle ilgili en sık karşılaşılan sorunlardan biridir (Stanovich, 2017). Bu düşünceden yola çıkarak belirlenmiş olan diğer araştırma sorusu hızlı isimlendirme becerilerinin sosyoekonomik düzeye göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığıyla ilgilidir. Bizim çalışmamızda nesne isimlendirme becerisi ile sosyoekonomik düzey arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken; renk, harf ve rakam isimlendirme becerileri ve sosyoekonomik düzey arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak aynı çalışmanın daha geniş örneklem grubunda detaylı bir sosyoekonomik düzey değerlendirmesi ile tekrarlanması literatüre katkı sağlayabilir. Bu konuda literatürde yeterli çalışma bulunmamaktadır.

Hızlı isimlendirme becerilerinin ebeveyn eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırdığımızda; nesne isimlendirme becerisi ile ebeveyn eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunurken; renk, rakam ve harf isimlendirme becerileri ile ebeveyn eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Nesne isimlendirme süresi ebeveyn eğitim düzeyi azaldıkça artmaktadır. 60-72 aylık çocukların erken okuryazarlık ve hızlı isimlendirme becerilerinin incelendiği bir çalışmada (Çiçek, 2023), anne baba eğitim durumu ve hızlı isimlendirme becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bizim çalışmamız ile literatürdeki bu farklılığın sosyoekonomik düzeyi ölçme biçimlerinin farklılığından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Hızlı isimlendirme becerilerinin cinsiyete ve sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı da bu çalışmanın araştırma soruları arasında bulunmaktadır. Hızlı isimlendirme becerilerinin cinsiyete göre anlamlı farklılaşmadığı bulunmuştur. Nesne ve renk isimlendirme süreleri sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmazken; rakam isimlendirme ve harf isimlendirme sürelerinin sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür. Sınıf düzeyi arttıkça rakam ve harf isimlendirme süreleri azalmaktadır.

Çalışmamızda sesletim bozukluğu puanlarının sosyoekonomik düzeye ve ebeveyn eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatürde SED'in KSB ile olan ilişkisine bakacak olursak, bazı çalışmalarda KSB ile ilişkilendirilirken (Campbell vd., 2003; Eadie vd., 2015; Law, Rush, Schoon ve Parsons, 2009), bazılarında SED ve KSB arasında anlamlı ilişki gözlenmemiştir (Broomfield ve Dodd, 2004). Bu faktördeki varyasyonlar, SED'in nasıl ölçüldüğüne bağlı olarak etkilenebilir. Literatür ile bizim çalışmamızın sonucundaki farklılıkların da sosyoekonomik düzeyin ölçüm şeklinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bir diğer araştırma sorumuz da SET standart puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgiliydi. Araştırmamıza göre SET standart puanları cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Kız katılımcıların puanları erkek katılımcılara kıyasla daha yüksektir. Bu da kızların konuşma anlaşılırlığının erkeklere göre daha ileride olduğunu, başka bir deyişle erkeklerin sesletim bozukluğuna daha yatkın olduğunu düşündürür. Literatüre baktığımızda konuşma sesi bozuklukları ile cinsiyet faktörü arasındaki ilişkiyi anlamak için yapılan çalışmalar, bazı karmaşık ilişkileri ortaya koymaktadır. Çalışmaların bazıları, konuşma sesi bozukluklarının erkek çocuklarda daha fazla görüldüğünü göstermektedir (Broomfield ve Dodd, 2004; Campbell vd., 2003; Eadie vd., 2015). Öte yandan, bazı araştırmalar cinsiyetin konuşma sesi bozukluklarıyla anlamlı bir ilişkisi olmadığını göstermektedir (Felsenfeld ve Plomin, 1997; Fox, Dodd ve Howard, 2002). Bu çalışmalar, cinsiyetin konuşma sesi bozukluklarına etkisinin diğer faktörlerle etkileşim içinde olduğunu ve tek başına belirleyici olmadığını öne sürmektedir. Sonuç olarak, konuşma sesi bozuklukları ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi netleştirmek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Bu ilişkiyi anlamak için çocuklarda konuşma bozukluklarının gelişimi üzerine etkili olan diğer faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir.

Sesletim bozukluğu standart puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili olan araştırma sorusunun cevabına bakıldığında anaokuluna giden çocukların SET standart puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür, bu da bize SET puanları ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu

göstermektedir. Sınıf düzeyi arttıkça SET puanları artmaktadır. Sınıf düzeyi azaldıkça sesletim bozukluğu artmaktadır.

Son olarak bu araştırma sonuçları değerlendirilirken; uygulanan test sonuçlarının, katılımcıların test sırasındaki motivasyonundan ve testörden etkilenebileceği göz önünde tutulmalıdır.

SONUÇ

Bu çalışmada 60-96 ay arasındaki çocuklarda hızlı isimlendirme becerileri ile sesletim bozukluğu arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Çalışmanın sonucunda nesne, renk ve harf isimlendirme becerileri ile sesletim bozukluğu arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Sesletim bozukluğu ile rakam isimlendirme becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Nesne isimlendirme becerisi ile sosyoekonomik düzey arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken; harf, rakam ve renk isimlendirme becerileri ile SED arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ebeveyn eğitim durumunun renk, rakam ve harf isimlendirme becerilerini etkilemediği bulunurken; nesne isimlendirme becerisi ile ebeveyn eğitim durumu arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Cinsiyete göre hızlı isimlendirme becerileri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Sınıf düzeyi arttıkça rakam ve harf isimlendirme becerileri artmaktadır.

Sesletim bozukluğunu saptayan SET standart puanlarının SED ve ebeveyn eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur. Sesletim bozukluğunun cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur, kızların puanları erkeklere göre daha iyidir. Bu puanlar sınıf düzeyi ile anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Sınıf düzeyi arttıkça standart puanlar artmaktadır.

Sesletim bozukluğuna sahip olan çocuklar akademik ve sosyal açıdan güçlükler yaşamaktadır. Sesletim bozukluğu ve hızlı isimlendirme becerileri arasındaki ilişkinin saptanmasının bizlere hem sesletim bozukluğu olup hem de akademik açıdan risk grubundaki çocukları belirlemekte yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bunun doğrultusunda farkındalığın artması ve bu çocukların erken müdahale ile sosyal ve akademik açıdan desteklenmeleri kritik önem taşımaktadır.

Gelecek çalışmalar için araştırmacılara aynı çalışmanın daha geniş örneklem grubuyla, katılımcıların dil becerilerinin ve sosyoekonomik düzeyin daha detaylı değerlendirildiği ve cinsiyetin daha homojen dağıldığı bir şekilde tekrarlanması; sesletim bozukluğu olan bireylerle konuşma terapisinden önce ve sonra da hızlı isimlendirme becerilerinin değerlendirildiği, sesletim bozukluğunun azaltılmasının hızlı isimlendirme becerilerine katkı sağlayıp sağlamadığının araştırıldığı boylamsal bir çalışma yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

American Speech-Language-Hearing Association (n.d.) *Speech Sound Disorders: Articulation and Phonology.* (Practice Portal). 12, 10, 2023, from www.asha.org/Practice-Portal/Clinical-Topics/Articulation-and-Phonology/.

Araujo, S., Reis, A., Petersson, K. M. & Faísca, L. (2015). Rapid automatized naming and reading performance: A meta-analysis. J*ournal of Educational Psychology*, 107(3), 868-883. doi:10.1037/edu0000006

ASHA (American Speech-Language-Hearing Association) / asha.org. "Speech Sound Disorders". 28.04.2023. https://www.asha.org/public/speech/disorders/speech-sound-disorders/ .

Badian, N. A. (1994). Preschool prediction: Orthographic and phonological skills, and reading. *Annals of Dyslexia*, 44, 3-25.

Bird, J., Bishop, D. V., & Freeman, N. H. (1995). Phonological awareness and literacy development in children with expressive phonological impairments. *Journal of speech, language, and hearing research*, 38(2), 446-462.

Bishop, A. G. & League, M. B. (2006). Identifying a multivariate screening model to predict reading difficulties at the onset of kindergarten: A longitudinal analysis. *Learning Disability Quarterly*, 29, 235–252.

Broomfield, J., & Dodd, B.(2004). The nature of referred subtypes of primary speech disability.*Child Language Teaching and Therapy*, 20,135–151.

Buckingham, J., Beaman, R. ve Wheldall, K. (2014). Why poor children are more likely to become poor readers: The early years. *Educational Review*, 66(4), 428-446.

Byers Brown, B., Bendersky, M., & Chapman, T. (1986). The early utterances of preterm infants. *British Journal of Communication Disorders, 21,* 307–320.

Campbell, T. F., Dollaghan, C. A., Rockette, H. E., Paradise, J. L., Feldman, H. M., Shriberg, L. D., . . . Kurs-Lasky, M. (2003). Risk factors for speech delay of unknown origin in 3-year-old children. *Child Development, 74,* 346–357.

Clarke, P., Hulme, C. & Snowling, M. (2005). Individual differences in RAN and reading: A response timing analysis. *Journal of Research in Reading*, 28, 73–86.

Çiçek, D.D. (2023). *60-72 aylık çocuklardaa hızlı isimlendirme ve erken okuryazarlık becerilerinin incelenmesi.* [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Denckla, M. B. & Rudel, R. G. (1974). Rapid "automatized" naming of pictured objects, colors, letters, and numbers by normal children. Cortex, 10, 186-202.

Dodd B. (2005). *Differential diagnosis and treatment of children with speech disorder.* 2nd. Philadelphia: Whurr; 2005.

Eadie, P., Morgan, A., Ukoumunne, O. C., Ttofari Eecen, K., Wake, M., & Reilly, S.(2015). Speech sound disorder at 4 years: Prevalence, comorbidities, and predictors in a community cohort of children. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 57,578–584.

Ege P., Türkçe'deki Ünsüzlerin Edinimi: Bir Norm Çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*. 25 (65); 16-34, 2010.

Ergül, C., & Demir, E. (2016). Hızlı İsimlendirme Testi. *Ankara: Ankara Üniversitesi.*

Ergül, C. ve Demir, E. (2022). Anasınıfından dördüncü sınıfa kadar olan

çocuklar için geliştirilmiş Hızlı İsimlendirme Testi'nin geçerlik ve güvenirliği, *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(1), ss. 176-192

Erim, A., Kılıç, M. (2022). İletişim Bozuklukları Bağlamında Erken Okuryazarlık Becerileri Üzerine Genel Bir Bakış. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 313-326.

Everhart, R. (1960). Literature survey of growth and developmental factors in articulation maturation. *Journal of Speech and Hearing Disorders, 25,* 59–69.

Felsenfeld, S., & Plomin, R.(1997). Epidemiological and off spring analyses of developmental speech disorders using data from the Colorado adoption project. *Journal of Speech, Language,and Hearing Research*, 40,778–791.

Fey, M. (1992). Articulation and phonology: Inextricable constructs in speech pathology. *Language, Speech, and Hearing Services in the Schools*, 23, 225–233.

Fox, A. V., Dodd, B., & Howard, D. (2002). Risk factors for speech disorders in children. *International Journal of Language and Communication Disorders, 37,* 117–132.

George, D., & Mallery, P. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 17.0 Update (10th ed.). Boston, MA: Pearson.

Georgiou, G. K., Parrila, R., Cui, Y. & Papadopoulos, T. C. (2013). Why is rapid automatized naming related to reading? *Journal of Experimental Child Psychology*, 115(1), 218-225.

Grunwell, P. (1987). *Clinical phonology* (2nd ed.). Baltimore, MD: Williams & Wilkins.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Keating D., Turrell G., Ozanne A. Childhood Speech Disorders: Reported Prevalence, Comorbidity and Socioeconomic Profile. *Journal of Paediatrics and Child Health*. 37(5); 431–436, 2001.

Klein, R. M. (2002). Observations on the temporal correlates of reading failure. *Reading and Writing*, 15(1), 207– 231.

Kurtaran, N. (2021). *Konuşma sesi bozukluğu olan okul öncesi çocuklarda sözel çalışma belleği, hızlı isimlendirme ve sesbilgisel farkındalık becerilerinin incelenmesi.* (Tez No. 690440) [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Law, J., Rush, R., Schoon, I., & Parsons, S.(2009). Modeling developmental language difficulties from school entry into adulthood: Literacy, mental health, and employment outcomes. J*ournal of Speech, Language, and Hearing Research*, 52,1401–1416.

Lewis, B. A., Freebairn, L., Tag, J., Ciesla, A. A., Iyengar, S. K., Stein, C. M., & Taylor, H. G. (2015). Adolescent outcomes of children with early speech sound disorders with and without language impairment. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 24(2), 150-163.

Locke, J. L. (1983). Clinical phonology: The explanation and treatment of speech sound disorders. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 48, 339-341.

Masso, S., Baker, E., McLeod, S., & Wang, C. (2017). Polysyllable Speech Accuracy and Predictors of Later Literacy Development in Preschool Children With Speech Sound Disorders. *Journal of Speech Language and Hearing Research, 60*(7), 1877. doi:10.1044/2017_jslhr-s-16-0171

McLeod, S., & Harrison, L. J. (2009). Epidemiology of Speech and Language Impairment in a Nationally Representative Sample of 4- to 5-year-old Children. *Journal*

of Speech, Language, and Hearing Research, 52, 1213–1229.

Morley, D. (1952). A ten-year survey of speech disorders among university students. *Journal of Speech and Hearing Disorders, 17,* 25–31.

Nathan, L., Stackhouse, J., Goulandris, N., & Snowling, M. J. (2004). The development of early literacy skills among children with speech difficulties. *American Journal of Speech-Language Pathology*. https://doi.org/10.1044/1092-4388(2004/031)

Raitano, N. A., Pennington, B. F., Tunick, R. A., Boada, R., & Shriberg, L. D. (2004). Pre-literacy skills of subgroups of children with speech sound disorders. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45(4), 821-835.

Shriberg, L. D. (2003). Diagnostic Markers for Child Speech-Sound Disorders: Introductory Comments. *Clinical Linguistics & Phonetics, 17*(7), 501–505.

Shriberg, L. D., & Kwiatkowski, J. (1994). Developmental phonological disorders I: A clinical profile. *Journal of Speech and Hearing Research, 37,* 1100–1126.

Shriberg, L. D., Tomblin, J. B., & McSweeny, J. L. (1999). Prevalence of speech delay in 6-year-old children and comorbidity with language impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 42,* 1461–1481.

Silva, P. A., Chalmers, D., & Stewart, I. (1986). Some audiological, psychological, educational and behavioral characteristics of children with bilateral otitis media with effusion. *Journal of Learning Disabilities, 19*, 165–169.

Stanovich, K. E. (2017). Matthew effects in reading: Some consequences of individual differences in the acquisition of literacy. *Journal of Education, 189*(1-2), 23-55.

Topbaş, S. (2006). Sesletim Sesbilgisi Testi. *Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.*

Wagner, R. K., & Torgesen, J. K. (1987). The nature of phonological processing and its causal role in the acquisition of reading skills. *Psychological Bulletin*, 101(2), 192–212.

Wagner, R. K., Torgesen, J. K., Rashotte, C. A., Hecht, S. A., Barker, T. A., Burgess, S. R. vd. (1997). Changing relations between phonological processing abilities and word-level reading as children develop from beginning to skilled readers: A 5-year longitudinal study. *Developmental Psychology*, 33(3), 468–479.

Wolf, M., & Bally, H., & Morris, R. (1986). Automaticity, retrieval processes, and reading: A longitudinal study in average and impaired readers. *Child Development*, 57, 988-1005.

Wolf, M., & Bowers, P. (2000). The question of naming-speed deficits in developmental reading disability: An introduction to the Double-Deficit Hypothesis. *Journal of Learning Disabilities*, 33, 322–324.

EK 4. Demografik Bilgi Formu

A-DEMOGRAFİK BİLGİLER	
1- adı soyadı:	
2- Cinsiyet	
3-değerlendirme tarihi:	
4- Doğum Tarihi	
5- Okulu-sınıfı:	
6- Eşlik eden Kişi:	
7- anne adı:	
8- anne yaşı, mesleği ve eğitim durumu:	
9- baba adı:	
10- baba yaşı, mesleği ve eğitim durumu:	
11- bireyin yaşadığı şehir:	
12- iletişim numarası:	
13- Sosyoekonomik düzey: (Düşük, orta veya yüksek seçeneklerinden hangisiyle tanımlarsınız?)	
14- varsa; şikayet:	
15-varsa; tanısı:	
16-prenatal, natal, postnatal bilgiler:	
17-varsa terapi öyküsü:	
18- terapinin süresi:	
19-ailede konuşma problemi öyküsü:	
20- işitme ve görme problemi:	
22- başka herhangi bir problemin varlığı (psikolojik, nörolojik, gelişim geriliği, zihinsel gerilik vs)	
23. Hekim takibi:	

EK 5. Sesletim Tarama Alt Testi (SET)

SST
Sesletim Sesbilgisi Testi
Doç. Dr. Seyhun TOPBAŞ

SET

Uygulamacı Kayıt Formu

Türkçe Sesletim ve Sesbilgisi Testi

Sesletim Alt Testi

Bölüm I. Kimlik Bilgileri

Adı Soyadı:..... Kız ☐ Erkek ☐

Okulu..... **Yıl** **Ay** **Gün**

Sınıf:.....

Tanı:..... Test Tarihi: ....

Doğum Tarihi: ....

Kronolojik Yaş:..... ....

Uygulayanın Adı Soyadı.....

Bölüm II. Sesletim Alt Testi Sonuçları

Toplam Ham Puan	Z- Puanı	Standart Puan	Yüzdelik	Eşdeğer Test Yaşı

DEĞERLENDİRME:.....

.....

.....

.....

KARAR:.....

.....

.....

.....

EK 5. Sesletim Tarama Alt Testi (SET) (devam)

Resim No	Hedef Ses	Hedef Sözcükler	Sesçil Yazım	D	Y	Açıklama
1	p	pil				
2		kapı				
3		helikopter				
4		ip				
5	b	bebek				
6		araba				
7		kibrit				
8	t	top				
9		yatak				
10		atlet				
11		at				
12	d	dede				
13		dondurma				
14		radyo				
15	k	kuş				
16		şapka				
17		ayakkabı				
18		kulak				
19	c	kitap				
20		şeker				
21		ekmek				
22		köpek				
23	g	gazete				
24		bagaj				
25	j	güneş				
26		süpürge				
27	m	masa				
28		elma				
29		kamyon				
30		kalem				
31	n	nine				
32		ayna				
33		pantolon				
34		burun				
35	f	fare				
36		telefon				
37		defter				
38		fotoğraf				

EK 5. Sesletim Tarama Alt Testi (SET) (devam)

Resim No	Hedef Ses	Hedef Sözcükler	Sesçil Yazım	D	Y	Açıklama
39	v	vazo				
40		deve				
41		tavşan				
42		ev				
43	s	süt				
44		bisiklet				
45		asker				
46		makas				
47	z	zil				
48		üzüm				
49		çizme				
50		kız				
51	ʃ	şişe				
52		kaşık				
53		şişman				
54		kaş				
55	ʒ	jilet				
56		oje				
57		ruj				
58	tʃ	çocuk				
59		çiçek				
60		üçgen				
61		saç				
62	dʒ	cami				
63		gece				
64	ɾ	resim				
65		arı				
66		parmak				
67		kar				
68	l	lamba				
69		gözlük				
70		elbise				
71		el				
72	ɨ	balık				
73		koltuk				
74		kol				
75	j	yılan				
76		ayı				
77		bayrak				
78		ay				

EK 5. Sesletim Tarama Alt Testi (SET) (devam)

Resim No	Hedef Ses	Hedef Sözcükler	Seçil Yazım	D	Y	Açıklama
79	h	havuç				
80		sihirbaz				
81		anahtar				
82		timsah				
83	ğ	ağaç				
84		düğme				
85		yağ				
86	tr	tren/tiren				
87	-rt	şort				
88	-rf	zarf				
89	-rt-	uçurtma				
90	-rc	atatürk				
91	-nç	vinç				
92	-nk	tank				
93	-lp	kalp				
		TOPLAM HAM PUAN				

Düşünceler:

2004, Seyhun Topbaş, Ankara: MEB 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.
Her hakkı saklıdır. Yayın hakkı TC Milli Eğitim Bakanlığı ve TC Anadolu Üniversitesi'ne aittir. İzinsiz çoğaltılamaz, fotokopi yapılamaz.
ISBN 975-11-2438-7